

Nr 44.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster; given Stockholms slott den 25 januari 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster.

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen den 28 september 1928 om särskild skatt å vissa lotterivinster¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Nuvarande lydelse:

1 §.

Å vinst i svenskt lotteri och å vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer skall, där est vinstens värde överstiger i fråga om vinst i varu- eller tombolalotteri etthundra kronor, i fråga om vinst å halvlott i penninglotteri tolv kronor 50 öre samt i fråga om annan vinst tjugufem kronor, till staten erläggas en särskild skatt motsvarande tjuu procent av vinstens värde. Skatt som nu sagts skall dock icke utgå å vinst vid vadhållning medelst totalisator vid hästtävlingar, *ej heller* å vinst i varu- eller tombolalotteri, däri endast skänkta vinstföremål förekomma.

Vid beräkning — — — belöpande skatten.

Skatt skall — — — vinnaren uttages.

Föreslagen lydelse:

1 §.

Å vinst i svenskt lotteri och å vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer skall, där est vinstens värde överstiger i fråga om vinst i varu- eller tombolalotteri etthundra kronor, i fråga om vinst å halvlott i penninglotteri tolv kronor 50 öre samt i fråga om annan vinst tjugufem kronor, till staten erläggas en särskild skatt motsvarande tjuu procent av vinstens värde. Skatt som nu sagts skall dock icke utgå å vinst vid vadhållning medelst totalisator vid hästtävlingar *eller* å vinst i varu- eller tombolalotteri, däri endast skänkta vinstföremål förekomma, *ej heller å vinst vid utlottning av konstverk inom förening, vars enda syfte är att främja intresset för eller eljest stödja den bildande konsten.*

Vid beräkning — — — belöpande skatten.

Skatt skall — — — vinnaren uttages.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse se 1945: 407.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 ja-
nuari 1946.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, fråga om *befrielse för de s. k. konstföreningarna från skyldighet att erlägga lotterivinstskatt* och anför därvid följande.

Gällande bestämmelser. Enligt 1 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster, såsom detta författningsrum lyder efter ändringar genom förordningen den 15 juni 1945 (nr 407), skall å vinst i svenskt lotteri, därest vinstens värde överstiger visst belopp, som i fråga om vinst i varu- eller tombolalotteri utgör 100 kronor, till staten erläggas skatt motsvarande 20 procent av vinstens värde. Undantagna från skatteplikt äro endast vinster vid vadhållning medelst totalisator vid hästtävlingar samt vinster i varu- eller tombolalotteri, däri endast skänkta vinstföremål förekomma.

Lotteri om penningar eller penningars värde må enligt lotteriförordningen den 19 maj 1939 (nr 207) anordnas för allmänheten endast efter tillstånd av Kungl. Maj:t eller länsstyrelse eller efter anmälan hos polismyndighet. Såsom lotteri skall därvid anses varje företag, däri efter lottning, gissning, vadhållning eller jämförlig av slumpen helt eller delvis beroende anordning kan av en eller flera deltagare erhållas vinst till högre värde än det, som erhålles av envar deltagare. Vad i lotteriförordningen stadgas skall äga tillämpning jämväl å sådant lotteri, vid vilket såsom villkor för deltagande fordras medlemskap i viss sammanslutning, därest denna tillkommit väsentligen för anordnande av lotteri eller lotteriet eljest, såsom med avseende å omfattningen eller de villkor, varunder deltagande må ske, är att jämställa med lotteri, anordnat för allmänheten.

Skyldigheten att erlägga lotterivinstskatt är icke beroende av huruvida vederbörande lotteri är anordnat för allmänheten eller ej. Därest lotteri får anordnas utan vare sig tillstånd eller anmälan, bliva sålunda vinster i lotteriet ändock skattepliktiga enligt lotterivinstskatteförordningen. Detta gäller även

de s. k. konstföreningarnas utlottning av konstverk, i den mån denna utlottning är att anse som lotteri i förut angiven bemärkelse.

Nyssnämnda förordning den 15 juni 1945 trädde i kraft den 1 januari 1946. Vinst i varulotteri och sålunda även i konstlotteri var dessförinnan — fränsett värdepappersvinst — icke underkastad den särskilda lotterivinstskatten. I stället var vinnaren intill förordningens ikraftträdande skyldig erlägga vanlig inkomstskatt för vinsten, därest denna tillsammans med andra vinster, som vinnaren kunde ha erhållit under visst beskattningsår, uppgick till minst 100 kronor. Den omläggning, som i detta avseende skett genom den nya lagstiftningen, avsåg endast att åstadkomma en ändamålsenligare ordning för uttagande av skatt å lotterivinster. Någon anledning att i samband med denna omläggning taga under övervägande i vad mån vissa lotterier borde vara frikallade från skatteplikt ansågs i och för sig icke föreligga, och något yrkande om sådant frikallande för konstlotteriernas vidkommande framställdes ej heller under ärendets behandling.

Framställningar i ämnet. I särskilda, under november 1945 till finansdepartementet ingivna skrifter hava *chefen för nationalmuseum, konstnärernas riksorganisation* och *samarbetsnämnden för konstföreningar i Stockholm med omnejd* hemställt om åtgärder i syfte att från lotterivinstbeskattning undan-taga konstföreningars utlottning av konstverk till medlemmar.

Chefen för Nationalmuseum har i den av honom ingivna skriften anför-t:

Konstföreningarna hava verkat i vårt land sedan år 1832. Från början hade dessa en ganska exklusiv karaktär, men hava under loppet av detta århundrade kommit att uppbäras av allt bredare kretsar för att under 1940-talet få karaktär av en folkrörelse. Enligt vad nationalmuseum har sig be-kant finnas från tiden före 1900 fyra allttjämt verksamma konstföreningar, från tiden före 1935 omkring 25 och från och med år 1945 omkring 250. Den största ökningen har inträffat efter år 1940, då den första personal-konstföreningen bildades. Enbart antalet sådana av museet kända föreningar uppgår nu till omkring 170. Antalet medlemmar i landets samtliga konstföreningar torde nu kunna uppskattas till 90 000.

Konstföreningarna äro icke av enhetlig typ utan kunna uppdelas i riks-föreningar, läns- eller landskapsföreningar, lokalföreningar och personalföreningar. Riksföreningarna samt läns- och landskapsföreningarna anordna i regel gratis föredrag, visningar och utställningar öppna för medlemmarna. Riksföreningarna samt vissa läns- och landskapsföreningar utgiva konsthistoriska skrifter eller grafiska blad, vilka gratis tillhandahållas medlemmarna. Medlemskap i dessa föreningar stå öppna för alla. Flera av läns- eller land-skapsföreningarna samt lokalföreningarna äro konstmuseidrivande eller underhålla en konsthall, till stort värde för landsortens kulturliv. Vidare utlotta dessa föreningar i regel konstverk bland sina medlemmar.

I min egenskap av chef för nationalmuseum, som stadgeenligt »har att verka för konstsinnets väckande och fostrande hos folket samt konstens och konstvetenskapens främjande», har jag med särskild glädje sett tillkomsten av personalkonstföreningarna. Då all verklig konst med nödvändighet måste bli relativt kostsam, hava tidigare lägre tjänstemän och arbetare av ekonomiska skäl varit utestängda från möjligheten att förvärva sådana verk i

original. Det är här personalkonstföreningarna, vilka omfatta anställda vid ett kontor eller en fabrik, öppnat en möjlighet för dessa befolkningskategorier att förvärva konst och genom ägande av konstverk komma i en närmare kontakt med de estetiska värdena än enbart besök på museer kan giva. Dessa föreningar kunna i stort sett betecknas som en kombination av studiecirkel och inköpsförening. Medlemskap kan här blott vinnas av vid respektive företag anställda personer. Föreningarnas ledningar anordna, ofta i samarbete med i Stockholm, Göteborg och Malmö verksamma samarbetsnämnder, förstklassiga föredrag samt visningar av konstmuseer och konstutställningar, samtidigt som de inköpa och bland sina medlemmar utlotta konst. Avsikten är att i detta senare fall alla medlemmar så småningom skola erhålla konstverk, varvid lotten endast kan sägas utgöra ett led i distributionen. För att befördra en jämn spridning av vinsterna hava åtskilliga personalföreningar i sina stadgar den bestämmelsen, att vinnare under året efter mottagandet av en vinst ej får utgå ur föreningen och ej deltaga i lotteriet. Då det här icke principiellt är meningen, att någon i det långa loppet skall erhålla vinst till högre värde än det som erhålles av envar annan deltagare, torde personalkonstföreningarnas lotterier icke rimligen böra betraktas som lotterier i lagens mening. Detsamma torde gälla de övriga kategorierna av konstföreningar, då de enbart genom sin publikations- och utställningsverksamhet oftast lämna sina medlemmar full valuta för medlemsavgiften.

Denna min uppfattning har även i stor utsträckning delats av såväl föreningarna själva som av de övervakande myndigheterna, då flertalet föreningar för sin verksamhet aldrig hava behövt begära särskilt lotteritillstånd.

För konstföreningarnas fortsatta verksamhet synes nu ett svårt hinder hava rests genom förordningen den 15 juni 1945. — — —

Ett beskattande av dessa skulle medföra en obotlig skada för vårt kulturliv. Till nationalmuseum hava redan inkommit meddelanden om konstföreningar, som på grund av de i omförmälda förordning givna bestämmelserna se sig tvungna att efter den 1 januari 1946 nedlägga sin verksamhet. Medan antalet av museet kända nybildade personalföreningar under första halvåret 1945 uppgick till bortåt 20, uppgår antalet efter förordningens tillkomst nybildade av museet kända föreningar till allenast 2, en anmärkningsvärd nedgång, beroende på tillkomsten av den i förordningen angivna lotterivinstbeskattningen. För att de för vårt kulturliv så betydelsefulla konstföreningarnas antal icke skall beskäras, och då en dylik nedskärning särskilt komme att drabba de föreningar, som omfatta lägre tjänstemän och arbetare, vilka nu äntligen i konstföreningsrörelsen funnit sin möjlighet att nå en närmare kontakt med konsten, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder i syfte att undantaga konstföreningars utlottning av konstverk till medlemmar från lotterivinstbeskattning.

Konstnärernas riksorganisation har framhållit, att konstföreningarna genom de beslutade ändringarna i lotterivinstskatteförordningen komme att berövas en väsentlig del av sina möjligheter att stimulera intresset för sin konstfrämjande verksamhet. För konstnärernas del skulle den nya lagstiftningen betyda en reducering av avsättningsmöjligheterna, som med hänsyn till det oundvikliga upplösandet av en väsentlig del av konstföreningsverksamheten icke komme att stanna vid de 20 procent, med vilka de överlevande konstföreningarna komme att minska sina inköp. Verkan härav för i synnerhet landsortens konstnärer, vilka just konstföreningarna i många fall erbjudit väsentliga avsättningsmöjligheter, gäve anledning till berättigade farhågor.

Samarbetsnämnden för konstföreningar i Stockholm med omnejd har anfört bland annat, att de flesta konstföreningarna vore tämligen små sammanlutningar, som bildats bland personalen i ämbetsverk och ekonomiska företag eller bland arbetarna i vissa fabriker, och att de närmast vore att betrakta som kooperativa inköpsgrupper, vilka vardera för en del av sina medlemsavgifter årligen förvärvade ett eller flera konstverk, som sedan genom utlottning fördelades bland medlemmarna. Inom några av dessa föreningar vore stipulerat, att varje vinnare finge avstå från en eller flera följande utlottningar. För konstlivet utgjorde föreningarnas inköpsverksamhet en positivt kännbar kraft, vilken under en befarad baisseperiod på konstmarknaden kunde tänkas få en än större betydelse. Konsekvent tillämpad på denna med utlottningar kombinerade inköpsverksamhet, skulle den nya lagstiftningen utan tvivel verka därhän, att många, kanske de flesta, föreningar upplöstes och det svenska konstlivet sålunda ginge miste om en betydande ekonomisk och ideell hävstång.

Departementspromemoria. I anledning av förenämnda framställningar har inom finansdepartementets skatteberedning upprättats en den 17 december 1945 dagtecknad *promemoria angående befrielse för de s. k. konstföreningarna från skyldighet att erlägga lotterivinstskatt* jämte ett därvid fogat förslag till förordning angående ändrad lydelse av 1 § lotterivinstskatteförordningen.

I promemorian lämnas till en början följande uppgifter:

Från handelsdepartementet har inhämtats, att endast fyra konstföreningar för närvarande inneha tillstånd av Kungl. Maj:t att anordna lotterier. I allmänhet synas konstföreningarna ej heller inneha tillstånd av länsstyrelse till anordnande av lotterier. Bland dem, som icke inneha sådant tillstånd, torde befinna sig alla föreningar med medlemskretsen begränsad till anställda i visst företag, de s. k. personalföreningarna. Även andra föreningar, som anordna utlottning av konstverk, sakna emellertid tydligen i stor utsträckning lotteritillstånd. Dit hör exempelvis Sveriges allmänna konstförening, som enligt sin årsberättelse för år 1944 hade 7 515 medlemmar och under detta år utlottat konstverk till ett sammanlagt värde av omkring 67 000 kronor (i 221 vinster, därav dock cirka 100 — med ett sammanlagt värde av något över 7 000 kronor — var för sig icke uppgingo till skattepliktigt belopp).

Härefter anföres i promemorian:

Den enligt hittills gällande bestämmelser föreliggande skyldigheten att deklarerat lotterivinster synes i stor utsträckning ha eftersatts, såvitt angår vinster i konstlotterier. Till följd härav torde dylika vinster i huvudsak ha undgått beskattning. Den omläggning av lotterivinstbeskattningen, som träder i kraft den 1 januari 1946 och som medför effektiva kontrollmöjligheter, torde därför komma att i realiteten innebära en ekonomisk belastning av konstlotterierna. Även om verkningarna härav överdrivits i de i ärendet ingivna skrifterna, synes det dock obestridligt, att omläggningen kommer att avsevärt minska konstlotteriernas möjligheter att fullfölja sina kulturgagnande syften. Vid sådant förhållande och då ett eftergivande av lotterivinstskatten, såvitt angår konstlotterierna, är av ringa statsfinansiell betydelse synes det i och för sig motiverat att undantaga konstlotterierna från den särskilda lotterivinstbeskattningen. Ett ytterligare skäl härför är, att det torde bli förenat

med svårigheter att övervaka skattens behöriga erläggande i dessa fall, eftersom konstlotterierna tydligen i allmänhet anordnas utan offentlig kontroll.

Å andra sidan torde liknande skäl för skattebefrielse kunna åberopas även av vissa andra lotteriföretag, varför särskild försiktighet bör iakttagas vid beviljande av undantag från de eljest gällande reglerna. I ett avseende synas emellertid konstlotterierna så väsentligt skilja sig från andra lotterier, att en särbehandling av dem kan vara motiverad. Även enligt de nya bestämmelserna avses skatten skola uteslutande träffa vinnarna och lotteriföretagen avses skola ha samma behållning av lotterierna, som de haft tidigare. Om ett lotteriföretag förut erhållit tillstånd att anordna lotteri under villkor att hälften av vad som flutit in genom försålda lotter skolat användas till inköp av vinster och andra hälften fått tillgodogöras av företaget för uppgivet ändamål, får efter de nya bestämmelsernas ikraftträdande själva vinstföremålets värde minskas med mot skatten svarande belopp och lotteriföretaget fortfarande tillgodogöra sig hälften av bruttointäkterna för det avsedda ändamålet. I allmänhet beröras lotteriföretagen därför icke ekonomiskt av den nya formen för skattens uttagande. Beträffande konstlotterierna kommer emellertid skatten att verka så att konstföreningarnas möjligheter att fullfölja sina syften beskåras i mot skatten svarande grad. Skatten kan därför i dessa fall sägas träffa icke enbart vinnarna utan även lotteriföretagen som sådana. — Det må i detta sammanhang anmärkas, att det var i syfte bl. a. att undvika en dylik verkan, som vinst i lotteri med enbart skänkta vinster från början fritogs från den särskilda lotterivinstbeskattningen.

De ovan anförda skälen för eftergift av skatt torde i särskild grad kunna åberopas beträffande personalföreningarna. Här lärer beskattningen t. o. m. kunna föranleda, att en del redan befintliga föreningar upplösas. Då det vidare kan göras gällande, att vissa personalföreningar egentligen äro att betrakta som »kooperativa inköpsgrupper», där lottningen är till endast för att bestämma i vilken ordning inköpta konstverk skola fördelas bland medlemmarna, kan det i en del fall bliva besvärligt att avgöra, om ett verkligt lotteri föreligger eller ej. Beträffande de av personalföreningarna anordnade konstlotterierna torde sålunda undantag från lotterivinstbeskattningen böra medgivas.

Emellertid torde den föreslagna undantagsbestämmelsen knappast böra begränsas till att avse endast personalföreningarna. Även i fråga om åtskilliga konstlotterier av mera allmän karaktär synes det i lika mån befogat att medgiva motsvarande undantag. Tvekan lärer i själva verket icke behöva föreligga annat än beträffande de största konstlotterierna, där vinstvärdena kunna vara relativt höga. De sist åsyftade konstlotterierna äro emellertid så pass fåtaliga, att det knappast kan anses tillräckligt motiverat att utsluta dem från undantagsbestämmelsen. Härtill kommer att det skulle bliva förenat med betydande svårigheter att uppdraga en skiljelinje mellan de olika slagen av konstlotterier. Det vill därför synas lämpligast att låta skattefriheten omfatta samtliga av konstföreningar för medlemmarna anordnade konstlotterier. Därest lottförsäljning sker till utomstående, bör däremot skattefrihet icke äga rum.

På grund av vad sålunda anförts synes bestämmelse böra meddelas om att vinst vid utlottning av konstverk inom förening, vars syfte är att främja intresset för bildande konst, skall undantagas från lotterivinstskatt. Författningsmässigt synes detta böra ske genom att bland de i 1 § första stycket lotterivinstskatteförordningen uppräknade skattefria vinsterna upptages även sådan vinst.

Författningsändringen torde böra träda i kraft omedelbart efter det författningen utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Remissyttranden. Över berörda promemoria ha, efter remiss, *yttranden* avgivits av *kammarrätten, statskontoret, generalpoststyrelsen, överståthållar-ämbetet, länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Västmanlands län, chefen för nationalmuseum, konstnärernas riksorganisation och Sveriges allmänna konstförening.*

Det i departementspromemorian framlagda förslaget har i princip tillstyrkts eller i vart fall lämnats utan erinran i flertalet yttranden. Endast länsstyrelserna i Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län ha ställt sig avvisande till förslaget, förstnämnda länsstyrelse dock endast såvitt angår förslaget om utsträckande av skattebefrielsen till att avse även andra konstföreningar än personalföreningar.

Av innehållet i yttrandena må följande här återgivas.

Kammarrätten förklarar sig hysa principiella betänkligheter mot att undantaga vissa lotterivinster från beskattning enligt lotterivinstskatteförordningen men finner sig likväl icke böra framställa annan erinran mot det framlagda författningsförslaget än att med den avfattning detsamma erhållit tvekan möjligen kan uppkomma, huruvida den föreslagna skattefriheten skall avse icke blott föreningar, som *uteslutande* ha till syfte att främja intresset för bildande konst, utan jämväl sådana föreningar, som jämte dylikt syfte även ha annat ändamål.

Statskontoret lämnar förslaget i och för sig utan erinran men framhåller, att liknande skäl för skattebefrielse torde kunna åberopas även av andra lotteriföretag, vilka anordnas under samma betingelser som konstlotterierna. Statskontoret ifrågasätter därför, om icke en klarare avgränsning av undantagen skulle vinnas, därest den föreslagna undantagsbestämmelsen gäves en utformning, som medgäve skattebefrielse för varje föreningslotteri, där intäkterna helt disponeras för inköp av vinster att utlottas bland medlemmarna, och lotteriet sålunda icke har till syfte att tillföra föreningen som sådan någon ekonomisk vinst.

Generalpoststyrelsen anför:

Såsom i promemorian framhålles, torde ett eftergivande av lotterivinstskatten beträffande konstföreningarnas utlottning av konstverk vara av ringa statsfinansiell betydelse. Detta gäller i särskilt hög grad de s. k. personalföreningarna. Olika sådana föreningar ha under hand förklarat, att uttagande av lotterivinstskatt vid utlottning av konstverk inom konstföreningarna skulle komma att medföra, att föreningarna upplöstes. En sådan verkan av lotterivinstbeskattning av de ifrågavarande konstlotterierna förefaller generalpoststyrelsen sannolik. Vad angår personalföreningarna synes sålunda lotterivinstskatten knappast komma att inbringa staten någon inkomst. Med hänsyn till svårigheten att uppdraga en gräns i skattetekniskt hänseende mellan de olika slagen av konstföreningar, synes emellertid befrielse från skyldighet att erlägga lotterivinstskatt, därest dylik befrielse överhuvud anses böra ifrågakomma, böra utsträckas till samtliga konstföreningar. Till följd av de i promemorian omförmälda särskilda skäl, som beträffande konstföreningarna kunna åberopas för befrielse från skyldighet att erlägga lotterivinstskatt, torde några icke önskvärda konsekvenser av dylik befrielse icke behöva befaras med avseende å andra lotterier. Då därtill kommer, att konstför-

eningarnas verksamhet säkerligen i hög grad bidrar till konstintressets och konstsinnets väckande och bibehållande hos folket, vill generalpoststyrelsen för sin del tillstyrka bifall till det i den remitterade promemorian framlagda förslaget.

Överståthållarämbetet tillstyrker förslaget och yttrar vidare:

Den ifrågasatta befrielsen från lotterivinstskatten för de s. k. konstlotterierna har bland annat motiverats med att omläggningen av lotterivinstbeskattningen avsevärt försvårat möjligheterna för konstföreningarna att fullfölja sina kulturgagnande syften. Då liknande skäl för skattebefrielse torde kunna åberopas även av andra lotteriarrangörer, som anordna lotterier för att kunna fullfölja sina kulturella eller välgörande ändamål, skulle ämbetet ställa sig synnerligen tveksamt till förslaget, därest icke även andra vägande skäl för en befrielse kunnat åberopas. Dessa skäl äro i främsta rummet tillämpliga på de under senaste åren i allt större utsträckning bland personalen vid olika verk och företag bildade konstföreningarna, vilka i själva verket ofta hava karaktären av kooperativa inköpsföreningar, där lotteriförfarandet endast tillgripes för att fördela de inköpta konstverken bland medlemmarna. Syftet med dessa lotterier är således icke att ett överskott skall uppstå för lotteriarrangören, utan de influtna avgifterna användas så gott som helt och hållet för inköp av konstverk. På grund härav hava dessa konstlotterier icke någon fördel av den i samband med införandet av de nya beskattningsbestämmelserna anvisade möjligheten att få inräkna skattebeloppen i vinstvärdet, så att överskottet med samma omslutning ändock skulle bli detsamma som tidigare. Vidare är insatsen från de olika deltagarna i allmänhet större i förhållande till omslutningen än vid de egentliga lotterierna. Hårtill kommer att antalet vinster med ett värde överstigande etthundra torde vara förhållandevis stort i konstlotterierna, varför lotterivinstbeskattningen skulle komma att drabba dessa lotterier hårdare än andra lotterier av samma storlek.

Länsstyrelsen i Malmöhus län framhåller, att medgivande av undantag av ifrågavarande beskaffenhet bör ske med stor försiktighet, men att de s. k. personalföreningarna i varje fall synas kunna befrias från lotterivinstskatten. Genom att erlægga skatten skulle dessa sammanslutningar få minskade möjligheter att åt medlemmarna förvärva konstverk, och dessutom torde ett stort antal av dem närmast vara att anse som inköpscentraler eller rent av som ett slags sparklubbar. Länsstyrelsen anför vidare:

Den ledande principen vid tillkomsten av många av dessa föreningar kan nämligen antagas hava varit den, att varje medlem så småningom skulle åtminstone i huvudsak erhålla full valuta för sina inbetalningar. Erläggandet av medlemsavgifter blir under sådana förhållanden jämförligt med att medlemmarna årligen i bank insätta en mot insatsbeloppet svarande penningssumma för att i sinom tid för denna inköpa konstföremål. Därest de förfarit så, hade de disponerat penningarna i sin helhet för ändamålet. Systemet med utlottning är endast medlet att avgöra den inbördes ordning, i vilken medlemmarna skola äga åtnjuta resultatet av föreningens verksamhet, och torde kommit till användning därför, att det samtidigt verkar stimulerande på medlemmarnas intresse genom möjligheten för medlem att få sin önskan att äga ett konstverk uppfylld kanske åtskilliga år innan så kunnat ske, om han endast haft de egna besparingarna att lita till. Detta för personalföreningarna utmärkande förhållande vill länsstyrelsen för sin del i detta sammanhang tillmäta stor betydelse. Det kan visserligen invändas, att ej alla

föreningar av ifrågavarande slag hava nu angiven karaktär. Med hänsyn till svårigheten att åtskilja de olika slagen personalföreningar synes undantaget emellertid böra avse samtliga sådana föreningar.

Om länsstyrelsen sålunda anser sig kunna tillstyrka, att konstlotterier, anordnade av s. k. personalföreningar, befrias från skyldigheten att erlägga lotterivinstskatt, vill länsstyrelsen ifrågasätta, om fog föreligger att utsträcka befrielsen att gälla även lotterier, anordnade av andra slag av konstföreningar. I allmänhet torde det här röra sig om föreningar, där medlemskapet icke är begränsat till viss krets, utan i vilka envar, som så önskar, kan ingå som medlem. Och det torde oftast vara så, att man blir medlem uteslutande eller i varje fall huvudsakligen för att få deltaga i lotteriet. Medlemskortet är med andra ord icke något annat än en lottsedel. Dessa konstlotterier synas fördensskull böra jämföras med lotterier, vars lotter utbjudas till allmänheten, och på den grund lika litet som dessa komma i åtnjutande av den föreslagna skattefriheten, oavsett att även beträffande dem kan åberopas, att lotteriskatten drabbar lotteriets anordnare och icke enbart vinnarna.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län ifrågasätter, huruvida frihet från såväl lotterivinstbeskattning som inkomstbeskattning vid förvärv av konstverk genom lotteri kan anses grundad på bärande sakliga skäl. Sådan frihet borde i varje fall begränsas att avse vinster inom visst värde, förslagsvis understigande 500 kronor, varför frågan om ändrad lydelse av 19 § kommunalskattelagen i detta sammanhang borde upptagas till övervägande.

Länsstyrelsen anför vidare:

De ifrågavarande personalföreningarna för konstinköp torde icke sällan erhålla bidrag till sin verksamhet från vederbörande företag. Då frågan om personalföreningarnas ställning i taxeringshänseende nu tages under allmän omprövning, är det önskvärt att sådana bidrags behandling i taxeringshänseende även blir uppmärksammas.

Enligt de nya grunderna för lotteribeskattning skulle möjligheten till skattelindring genom avdrag hos företaget för bidrag motsvara ett värde för aktiebolag av i regel omkring 40 procent och sålunda vara större än lotteribeskattningen om 20 procent å vinsternas ökade värde. Det kan vara tveksamt, om ifrågavarande möjlighet till ökad skattelindring bör tillåtas.

I den mån vinst, när den utfaller, skulle tagas till beskattning hos vinnaren genom vanlig inkomstbeskattning synes någon erinran i sak icke vara att framställa mot att företagens bidrag godkännes till avdrag såsom en för företaget avdragsgill personalkostnad. Under denna förutsättning kommer i princip icke någon dold förmån från bolaget till de anställda att undanhållas från inkomstbeskattning. De betänkligheter, som då möjligen kvarstå, hänföra sig endast till den taxeringstekniska svårigheten att vinna kontroll över vinsternas beskattning.

Skulle åter de utfallna vinsterna komma att befrias från beskattning såväl hos konstföreningarna i form av lotteriskatt som hos dess medlemmar i form av inkomstbeskattning, kommer saken i annat läge. Att här godkänna företagens avdragsrätt, om den mottagande föreningen eller dess medlemmar icke beskattas för beloppet, bör enligt länsstyrelsens mening icke ifrågakomma.

Departementschefen. Jag har intet att erinra mot att befrielse från den särskilda lotterivinstskatten medgives i fråga om s. k. personalföreningar och därmed jämförliga konstföreningar. Däremot kan viss tvekan råda, om

skattebefrielse bör medgivas även såvitt angår övriga konstföreningar. Med hänsyn till konstföreningarnas kulturgagnande verksamhet och frågans ringa statsfinansiella betydelse har jag emellertid för egen del ansett mig böra biträda det i promemorian framlagda förslaget, enligt vilket dylik skattebefrielse skall åtnjutas såvitt angår konstföreningar överhuvud taget. Såsom i promemorian framhållits bör skattebefrielse få åtnjutas endast vid utlottning av konstverk inom vederbörande förening och sålunda icke i det fall att lottförsäljning sker till utomstående.

I departementspromemorian föreslås, att skatt icke skall utgå å vinst vid utlottning av konstverk inom förening, vars »syfte är att främja intresset för bildande konst». Gentemot den sålunda föreslagna avfattningen har kamrarrätten anmärkt, att tvekan kunde uppkomma huruvida skattefriheten avsåge även andra föreningar än dem som uteslutande hade till syfte att främja nämnda intresse. Enligt min mening bör emellertid skattebefrielsen avse endast vinstutlottning inom förening, vars enda syfte är att främja intresset för eller eljest stödja den bildande konsten.

Den av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län berörda frågan om vederbörande företag är berättigat till avdrag såsom för personalkostnad för bidrag, som lämnats till en vid företaget bildad konstförening, torde få överlämnas till rättstillämpningen för besvarande. Frågan om beskattningen av dylika bidrag torde för övrigt, då enligt vad jag inhämtat företagen i allmänhet icke lämna vederbörande konstföreningar bidrag till verksamheten — eller i vart fall icke bidrag av nämnvärd omfattning — knappast hava någon praktisk betydelse.

Statskontoret har ifrågasatt om icke liknande skattebefrielse, som nu föreslås i fråga om konstföreningar, borde medgivas jämväl beträffande andra föreningslotterier, däri intäkterna helt disponerades för inköp av vinster att utlottas bland medlemmarna. En dylik generell undantagsregel anser jag mig emellertid icke nu böra förorda.

I enlighet med det nu anförda har inom finansdepartementet utarbetats förslag till *förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster*.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att ifrågavarande författningsförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

W. Dickson.